Codruț Dumitru Scurtu

Antim

Piesă de teatru în patru acte

Personajele

ANDREI, ANTIM, MITROPOLITUL ȚĂRII ROMÂNEȘTI
DOSITEI, PATRIARHUL IERUSALIMULUI
DOAMNA MARICA, VĂDUVA DOMNITORULUI CONSTANTIN BRÂNCOVEANU
MITROFAN, MITROPOLIT AL ȚĂRII ROMÂNEȘTI, FOST DE NYSSA
NICOLAE MOVROCORDAT, DOMNUL ȚĂRII ROMÂNEȘTI
MIHAIL ȘTEFAN (IȘTVANOVICI) TIPOGRAF,
UCENICUL SFÂNTULUI ANTIM IVIREANUL
MACARIE, IEROMONAH LA MĂNĂSTIREA HALKI
HAKAN, NEGUSTOR DE SCLAVI
BOIER 1
BOIER 2
BOIER 3
ALT BOIER
O DOMNIȚĂ
UN UCENIC
UN CĂLUGĂR
SOBORUL DE PREOȚI

ACTUL I
Vestea morții

Cadru: Sfârșitul anului 1716 în Chiliile Mănăstirii Antim din București noul ales Mitropolit Mitrofan al Țării Românești (fost de Nyssa) bolește cumplit și se roagă cu lacrimi (decor – sfeșnic mic, candelă, icoană... lumina scăzută, proiecție pe personaj)

MITROFAN: Doamne, Dumnezeul mântuirii mele, ziua am strigat, și noaptea înaintea Ta, să ajungă înaintea Ta rugăciunea mea, pleacă-Ți urechea Ta către ruga mea, Doamne, (ridicând privirea din Ceaslov oftează) ruga mea... ruga mea, a nevrednicului vlădică Mitrofan, care dintr-a păcatului pricină deplâng a mea cumplită suferință! Ah! Am poftit la lucrul

aproapelui… neînfrânarea – neputința păcătoasă! Ah! Păcatul râvnirii! Ah! Lemnul păcatului! Ah! Neputința omenească! Cum de s-a ajuns la așa pierdere!?! Mielul!?! Mă gândeam că va petrece ascultare de canon la Muntele Sinai, la Sfânta Ecaterina; măcar așa puteam fi împăcat că întingerea în blidul politichiei va fi dus pe smerit în locul de smerenie. Pustiul – floarea monahului! Dar, nu! Oh, nu! Așa nu! Primit-a moarte, gustat-a jertfire, botez, botez de sânge! Primit-a cununa mântuirii dintr-a Hristosului mână! Ah! Mavrocordat ne-a învăluit cu vorbe… Nu, nu, nu așa s-a hotărât în divan! Nu am putut spune, dintr-a Domniei pricină, ce mult am prețuit acest chip de om, om întreg, om sfânt, chip de ierarh și cărturar vlădică al Țărilor Românești, mitropolit siluit la exil pentru dârzenia și statornicia în duhul canoanelor, păstrător al legii! (rar, aproape silabic) Chiar cu prețul vieții sale! (scurtă pauză) Nu voi mai avea liniște Doamne, și până ce mă voi înfățișa Dreptei Tale Judecăți primesc cu ascultare sfântă durerea trupească pe care o ai îngăduit unui nelegiuit ca mine care prin dreaptă rânduială chivernisesc și agonisesc obidă și lacrămi… (auzind pași coboară privirea în Ceaslov și continuă psalmul) Că străinii s-au ridicat împotriva mea și cei tari au căutat sufletul meu! (murmurând)

(De odaie se aud apropiindu-se pași.
Se aud trei bătăi discrete în poarta chiliei.)

MIHAIL: Preasfântă Născătoare de Dumnezeu mântuiește-ne pre noi!

MITROFAN: Doamne mântuiește!… Dară cine tulbură rugăciunea privegheare meale?

MIHAIL: Sărut drepta, Preasfințite Părinte Mitropolit!

MITROFAN: Dumnezeu cu a Sa milă!

MIHAIL: Am înțeles din partea părintelui arhimandrit Sofronie, cu care dăunăzi m-am zărit la hramul Sfântului Neculai că voești a mă înfățișa Preasfinției Tale!…

MITROFAN: (căutând cu lumânarea) Dară cine ești?

MIHAIL: Sunt ipodiaconul Mihail Ștefan, tipograful, ucenicul Mitropolitului Antim, proaspăt întors din Cetatea Albei unde am mântuit sfântă ascultare de la al mieu Preasfințit Vlădică!

MITROFAN: Cum ai intrat fără să te vază careva?

MIHAIL: Cunosc bine ăst loc! Am pus cărămidă și multă sudoare la rădicarea lui!

MITROFAN: (aduce sfeșnicul mai aproape să îl vadă… apoi îl binecuvântează pe cap) Binecuvântat cel ce într-al Domnului nume săvârșește laudă dreaptă! Însă ce ascultare ai plinit frate?

MIHAIL: Am ticluit slove la frați pentru a nu rămâne goi și fără de nădejde în fața ispitei catolicești care se împânzește prin prostime și le fură cugetul și simțirea dreptmăritoare prin dogme ereticești.

MITROFAN: Ce ispită! Era nevoie mare de sprijin pentru cei ce suferă cornul catolicesc!

MIHAIL: Adevărat! Acum am dus cu mine și pe părintele Dimitrie hirotonit de vlădica Antim pentru frații noștrii din Șcheii Brașovului.

MITROFAN: Chiar azi am fost înștiințat că Ioan Patachi, Episcopul unit al Albei, a mai îngenunchiat o parohie ortodoxă!

MIHAIL: Eram acolo când protopopul Gheorghe din Alba oferea fără îngăduința fraților preoți, bastonul protoieresc lui Patachi! În rest, viclenie și urzeală iezuită! Deaceea am zorit lucrarea noastră încă de mai acum cincisprezece ani când le-am gătat Bucoavna și Kiriakodromionul! Iară cărțile ce-am tipărit vor mărturisi cu strajă dreaptă pentru credința ce poartă ăst neam încă din sânul maicii sale!

MITROFAN: Așa dară! Frate Mihail, prin grija frăției tale lumina cunoștinței de Dumnezeu nu se va stinge în candela cea de untdelemn plină a dreptmăritorilor creștini de peste munți!

MIHAIL: Ne rugăm pentru ăst lucru, ca viitorimea să nu dea crezare falselor sinoade de Unire, urzite cu firmane mincinoase, și pre protopopii, cu aur ademeniți, veniți mișelește fără sfatul fraților la semnarea mincinoasei uniri cu Roma!

MITROFAN: Domnul să ne apere și să ne întărească în lupta pentru Hristos Adevărul!

MIHAIL: Eh! Mare greutate! Mare greutate Preasfințite, și apăsare pre grumajii noștrii cei plini de jug și durere, mai ales acum că al mieu vlădică, rupt din al său duhovnicesc așezământ este supus surghiunului și cearcă ce Mântuitorul a rânduit ucenicilor Săi: să pășească peste aspidă și vasilisc și să calce peste leu și balaur!

MITROFAN: Cu bună vrere i-am transmis acum ceva vreme să nu să puie în calea lui Mavrocordat!

MIHAIL: Șederea Preasfinției Tale în al său vlădicesc așezământ ar spune mai mult decât încerci a o face Preasfinția Ta!

MITROFAN: Ce tot îndrugi? Și altădată anevoie s-au înțeles ale meale ziceri când îi soleam voia Măriei Sale Brâncoveanu Voievod de a să retrage din scaun! Însă a trimis vuietul slovelor sale la Palat și Vodă l-a mai îngăduit!

MIHAIL: Preasfinția Ta, bag de seamă că voiești a-mi așterne în inimami justificări! Nu este vremea lor, Vlădica al nostru deși gonit de biciul lui Mavrocordat se va întoarce cu carul lui Ilie și cu toiagul dreptății Domnului spulbera-va mișelimea trădătoare!

MITROFAN: Grele cuvinte, Mihaile! Prea grele sufletului și trupului mieu împovărat de boală și năcaz!

MIHAIL: Domnul cere ca Adevărul să ne fie pală de foc în gură gata de a fi scos afară!

MITROFAN: Așa-i! Te-am chemat, Mihaile frate, a-ți pune în palme un firman negătat, căruia numai dumneata îi poți da taină! (căutând printre hârtii...) Tot grijind de scurtă vreme ăst locaș am găsit în vechiul cufăr al vlădicii Antim aste ultime cuvinte ale sale! Însă descheiat și fără pecete!

MIHAIL: Semn că a fost luat fără strigare!

MITROFAN: De îndată ce nu are încheiere nu am știință ce să se facă cu dânsul! Nu știu pe altul mai aproape de Vlădica Antim decât frăția ta! Poftește!

MIHAIL: Zici că nu e gătat!?! Semn bun! Asta da semn! Lăsatu-l-a descheiat întradins, a ne arăta că se întoarce a-l desăvârși! Preasfinția Ta, nu! Nu acum! Vedea-vei cum Antim, iubitorul de Dumnezeu se va întoarce din surghiun! La Țarigrad Patriarhul Cosma îi va arăta dreptatea căci lui Hristos Celui Drept slujește!

MITROFAN: Frate Mihail, cât ai fost înstrăinat prin ungurime, la Țarigrad bătrânul Patriarh Cosma cel Blând a trecut la Domnul și prin amestecul Porții Ieremia a fost pus în ascultarea patriarhicească!

MIHAIL: Nu-mi este nicio teamă! Domnul îl va apăra!

MITROFAN: Mihaile, zicerile ce azi auziră ale meale urechi sunt înfricoșate!... (cu fața în pământ) Turcul pare-se că nu l-au cruțat (cu greutate în glas și durere) și zice-se că păgânul l-a scurtat din vremelnica-i viață în drumul spre Sinai!

MIHAIL: (îngenunchind de durere) Alelei! Alelei! Alelei! (cu disperare) Nu! Nu! Nu! Vlădica-l mieu! Sufletul mieu! (cu durere) Mânia Domnului gusta-va cel ce a viclenit împotriva aiestui chip smerit!

MITROFAN: Turcul nu cunoaște milă! Vlădica s-a împotrivit tare surghiunului! Nu s-a înfricat nicio clipă! Pildă de statornicie în cuvânt și credința-i!

MIHAIL: Să mergem să-i aducem trupul pre a fi îngropat după datoria ce avem!

MITROFAN: Gurile spun că păgânul l-au omorât și i-au aruncat trupul lângă Adrianopolis în Tungia Mariței!

MIHAIL: Vaaai! Vai Preasfințite al mieu! Sufletul mieu! Spus-a că ne dă de veste!

MITROFAN: Nu a mai apucat! Decuseară după înfățișarea dată lui Vodă fost-a luat de ismailiteni și dus la Țarigrad pentru giudecata patriarhului!

MIHAIL: Vlădica!... Sufletul mieu!

MITROFAN: Îți înțeleg junghierea sufletească Mihaile frate, și eu sunt coprins de spaimă mare! În aceste vremi tulburi este cazul de a ne retrage în chiliile sihaștrilor, în munți! Sufletul îmi este la mare năcaz!

MIHAIL (cu ciudă): Nu-i mai mare ca aiasta!

MITROFAN: Dară și eu sunt chinuit de boală și suferință! Mai întâi al meu duhovnicesc fiu și prieten desăvârșit, Brâncoveanul Voievod care a plinit Cerul alături de ai săi fii și al său sfetnic, iar mai apoi acest vlădică încercat încă din timpul vieții cu grele jigniri și suferinți!

MIHAIL (cu mare durere): Vrut-a să aducă pe Brâncoveni şi să îi pună la cinstire în astă Monastire a Tuturor Sfinţilor! Iar acum au streinat şi al său trup ca să nu îl putem cinsti după cuviinţă! Ce jale! Ce durere!

MITROFAN: Turcu ştiut-a că e iubit de norod, aşa au făcut ca să fie scos din slujire şi întemniţat apoi dacă văzut-au că norodul tot îl vrea l-au scos din patrie iar mai apoi l-au dat morţii.

MIHAIL: Ah! Rob a fost de june şi tot rob a fost să treacă la Domnul! Ce viaţă! Câtă mâhnire va fi avut acest suflet ştiind că pământul căruia a primenit carte şi pentru care a dezlegat limba ceasloavelor l-a osândit la pieire!

MITROFAN: O Duminică de Florii sfârşită într-o Sâmbătă de Prohodire!

MIHAIL: Ce jale va fi fost pe inima-i să ştie că tocmai ai săi fraţi îl vând, şi atunci, când va fi fost june având doar 16 ani, dar şi acum, când ajuns-a lumina slovelor liturghisitoare!

MITROFAN: Şi eu regret mult streinarea lui, dară mai ales scurtarea lui din astă viaţă!

MIHAIL: Precum un Iosif oarecând în Eghipet, vândut de preaiubiţii săi fraţi, ajuns din mila Domnului mai marele Eghipetului aşa şi Antim, cel mai de ieri Andrei, din rob ajuns dezrobitor al slovei şi înţelept tălmăcitor al Scripturilor!

MITROFAN: O Sâmbătă de Prohodire desăvârşită de o Duminică a Învierii!

MIHAIL: Ştiu ce-i de făcut! Dacă voia omului fost-a ca Vlădica Antim să piară, sigur voia Domnului este ca el să fie câştigat pururea pentru norodul grăitor de limbă română! Sudoarea frunţii sale dat-a grai slujbelor!

MITROFAN: Aşa-i! Trebuie să rămână veşnic în istoria ăstui neam, neam chinuit, neam blestemat a-şi mazili binefăcătorii şi a risipi agoniseala lor ce cu greu fost-a strânsă!

MIHAIL: Doresc din întraga inimă ca istoria să îl înscrie !

MITROFAN: Domnul cu mila Lui!

MIHAIL: Preasfinţite dă-mi firmanul! Spui că e descheiat şi fără pecete !?! Desigur, Iată-l!

MIHAIL: (hotărât se ridică...) Voi scrie eu, Mihail Ştefan, apropiatul său ucenic şi ipodiacon, voi scrie cum a fost, în duh de adevăr întreaga-i viaţă, şi acest firman sta-va pururea în istorie drept strajă acestui chip de ierarh şi Sfânt Martir, Mitropolitul Ţării Româneşti, Antim Ivireanul!

MITROFAN: Îl vom pecetlui aici, în a sa Monastire a Tuturor Sfinţilor ce cu rânduiala Domnului chema-se-va peste ani ANTIM, după numele acestui Sfânt Mitropolit Martir acuzat aievea şi a căruia viaţă a trebuit să o scriem în mod mincinos la Condica Sfântă!

MIHAIL: Da, aici! Aici spăla-vom mincinoasele înscrisuri, aici, unde a jertfit noapte şi zi sudoare şi rugăciune pentru a plini cuvântul Doamnei Marica ce a făgăduit Domnului Monastire pentru copii şi bărbat. Să scriem, Preasfinţite! Încă dintru început, de când se chema Andrei! Totul a

început acum mulți ani, (luminile se sting ușor...) prin 1674, într-un iarmaroc de pe Bosfor când Constandin Brâncoveanu făcut-a călătoria de după nuntire cu a sa soție, Marica, ce dimpreună cu Patriarhul Dositei al Ierusalimului fost-a în acel iarmaroc...
(Mihail se retrage lateral din cadru urmat de Vlădica Mitrofan și se așează la masa de scris luminat discret de lampa vlădicii Mitrofan. Lumina se stinge încet pe personaje și se aprinde pe cadrul din actul al II-lea)

ACTUL AL II-LEA
Răscumpărarea

Cadru: 1674 Doamna Marica, proaspăt căsătorită, însoțind pe Constantin Brâncoveanu în Constantinopol se preumblă cu alaiul însoțită de Patriarhul Dositei al Ierusalimului și al său ucenic Mihail prin târgul de pe Bosfor (decor: tarabe, mulțime multă, târgoveți și negustori).

MARICA: Nespusă bucurie pentru puțină înstrăinare pe malurile Bosforului! (alaiul aproba în dezordine) De vreme ce Constandin a adăstat la Monastirea Sfântului Gheorghe, la Patriarhul Gherasim, pentru sfat și spovadă nu puteam să lăsăm așa zi frumoasă și caldă fără o mică plimbare! Nu-i așa domnițelor? (se răspunde în grup cu multe aprecieri) ...Așa-i! ...Da! Desigur domniță!
MARICA: Și avem puțină vreme poate de taifas la o baclava și la o cafea! Țarigradul este plin de mărunțișuri și marafeturi!
O DOMNIȚĂ: Țarigradul aiesta este tărâmul vechi de zile ce dintru începuturi fost-a lumina Răsăritului iar în zilele din urmă agiuns-a ghilotina Orientului!
MARICA: Grăitor poate fi doar cel ce viețuiește în aiaste locuri! Părintele Patriarh Dositeiu este preaîndreptățit a grăi cu vrere! Rugămu-ne a primi cuvânt de binecuvântare Despota!
DOSITEI: Hristos Domnul cu voi cu toți!... Țarigradul este un loc cu mult trecut, parte binecuvântat, și parte îngăduit de Dumnezeu pentru a se arăta slava Lui! Precum Cetatea Sfântă a Ierusalimului pre carele din mila lui Dumnezeu o păstorim duhovnicește, ce și astăzi în mare asediu păgânesc să află, așa și Țarigradul aiesta pâlpâie abia de sub obrocul păgânei semiluni! Pentru carele motiv și noi pribegim de ceva vreme pentru aflarea milei și dragostei iubitorilor de Hristos!
MARICA: Bucuria are spor și pentru însoțirea ce ne oferiți Preacuvioase părinte Macarie!
MACARIE: A Domnului fie-va slava!
MARICA: Cu multă lesnire am primit a însoți p-al meu Constandin știind că vine și pe la Preafericirea Voastră! Spus-a în multe rânduri că Monastirea

Halki este perla Țarigradului și dorim cu ardoare a milui-o și a lumina-o precum să cuvine unui așezământ al Maicii Domnului!

DOSITEI: Preafrumos grai auz dintr-a milei tale voie, Domniță Marica! Încă din fragedă pruncie de când bunicul tău, Antonie Vodă, te lumina cu preafrumoase sfaturi, dobândit-ai prin mijlocirea Maicii Domnului nu doar numele dară și dragostea față de Biserica Fiului ei și față de slujba și datina ce avem!

MARICA: Învățat-am să iubesc ceea ce moșii și strămoșii mei au apărat cu preț de sânge căci de nu stăteau strajă hotarelor tot apusul va fi fost un Bosfor nesfârșit! Dară și Preafericirea Voastră suferiți înstrăinare și pribegie din pricina aiestor câini turbați ce ne sfâșie sufletul spre a ne sufoca credința!

MACARIE: (făcând gesturi discrete să spună mai încet) Prin aste locuri streine adevărurile se spun tainic Domniță!

MARICA: Adevărul este Hristos! Domnul este luminarea mea și Mântuitorul mieu, de cine mă voi teme? Domnul este Apărătoriul vieții meale, de cine mă voi fricoșa?

DOSITEI: Dumnezeu să rânduiască în capul unghiului aste pietre de mult preț ale neamului românesc, Constandin și Marica Brâncoveanu, și Domnul să înalțe a Voastre picioare precum ale cerbului și peste cele înalte să vă puie!

MARICA: Sufletul mi-e plin de sfântă bucurie să stiu că Monastirea Maicii Domnului din Halki Vă are strajă și părinte duhovnicesc!

DOSITEI: Mila Domnului! Pribegim și ne rugăm precum David proorocul spune „Să să zidească Zidurile Ierusalimului”!

MARICA: Prețuim nespus monastirea și cu hotărâre am pecetluit a o înălța și lumina cu mare rânduială și tipică precum odinioară rânduiala Aghiei Sofia,... (oftând) inima frântă și tainic bătândă a Ortodoxiei, ce-și așteaptă sfânta tămăduire!

DOSITEI: Aici, aici străjuiaște de veacuri prealuminoasa mireasă a Bisericilor pentru care Iustinian Împăratul grăit-a oarecând: Învinsu-te-am Solomoane! Tainic gândesc că pentru aiastă mândrie Domnul i-a rânduit obroc!

MARICA: Când sufletul este plin de obidă și întrebări gândul trebuiaște să zboare cu nevăzute aripi cătră cele ale Domnului mai abitir decât întru ale omului!

DOSITEI: Amin! La Domnul... și la mila Lui! Gând curat și binecuvântat, domniță Marica!

MARICA: Despota, de bună samă am gândit să vin știindu-Vă omul lui Dumnezeu și aiest motiv făcut-a să doresc a spovedi și un vis ce chinuiaște al mieu suflet încă din junețe!

DOSITEI: Dumnezeu să mă lumineze a îndruma drept pe frăția ta! Inima mea ascultă gata să ofere înțelegere și rugăciune de mijlocire!

(Din gesturi alaiul se arată interesat a afla...)

MARICA: Bun lucru! Doar dacă aș putea spune câte simt, ferit de auzul tu-

turor! Doar o spovadă este tainică şi fără de ispite şi urechi streine! Nu???
(Alaiul aprobând se îndepărtează îndemnat de Macarie murmurând pe la tarabe)

DOSITEI: Domnul să liniştească sufletul tău de junghierea ce-l macină! Spune soro, care-i isprava ce te preumblă?

MARICA: Visul! Un vis Despota, ce nu mă sloboadă şi nu-mi dă pace cu toată vrerea a cărei tărie o cunosc numai lacrămile şi rugile la Maica lui Dumnezeu!

DOSITEI: Un vis!? Doamne miluieşte!

MARICA: Preaciudat vis! Face-se că sunt congiurată de prunci mulţi!

DOSITEI: Mila de la Domnul! Este bine să ai cât de mulţi!

MARICA: Face-se că am şi fete şi băieţi! Unii, feciorii, sunt frumoşi şi prealuminoşi având cununi aurii pre creştet!

DOSITEI: Doamne miluieşte şi mântuieşte! Ce lucrare o avea Domnul cu aiest vis, doar El va şti! Eu ce pot spune cu aiest prisos de sfătuire, este să te rogi cu multă doxologhie şi tot Domnul tămădui-va gândul şi visul cu a Sa lucrare sfântă!

MARICA: Amin!

DOSITEI: Până atunci înmulţind rugăciunea fă milă cu cel sărman şi luptă pentru tot omul ce este în năcaz, cercetează pre cel bolnav, îmbracă pre cel gol şi liberează pre cel legat cu obezi!

MARICA: Cerca-voi a plini aiest sfat, dulce precum mierea şi preaplin de Duh Sfânt!

DOSITEI: Domnul a rânduit viaţa noastră şi noi nu avem putere a înjuga pre cel sărman ci precum prin ranele Domnului noi toţi ne-am liberat trebuiaşte să fim robi doar ai Domnului! (rar) Nu şi ai omului!

MARICA: Adevărat!

DOSITEI: Ce întunecă şi mai tare aiest loc este că odinioară era un rai de lumină şi lăcaş al dragostei iar acum este lăcaş al peşcheşurilor şi al negoţurilor felurite! Câtă tristeţe şi amar îmi coprinde sufletul! Aievea zăresc pre Hristos răsturnând tarabele şi certând nerozimea care din Grădina lui Dumnezeu făcut-au iarăşi adunătură de tâlhari!

MARICA: Văd că la suferinţă şi junghiere suntem mai degrabă semeni! Dară suferinţa este îngăduirea Domnului pentru a să arăta slava Sa! (făcând cruce) Cred şi mărturisesc!

(Cuviosul Macarie revine cu alaiul lângă cei doi)

MARICA (schimbând intenţionat subiectul discuţiei): Aşa Preafericite! Şi ziceţi că sfinţirea de la Halki va fi spre via bucurie a Creştinătăţii în marea asta de păgânime! Pungile ce am dăruit sper să fie într-ajuns a să găta totul!

DOSITEI: Aşteptăm cu aleasă bucurie ridicarea noilor chilii cu talerii aduşi drept danie prin a voastră milă şi îndată ce va fi gata vom putea încon-

giura cu cântări și nestinsă rugăciune aiastă preafrumoasă monastire ce mă rog la Domnul să fie loc tainic de hodină al tuturor din neamul Brâncovenilor când veni-vor p-aste meleaguri ocrotite de Domnul! (făcând cruce) Pecetluiesc cu jurământ al meu gând!

MARICA: Cumpărat-am mai an întru pomenirea bătrânului domnitor Antonie, și al meu bunic, locașul unde va fi trecut la Domnul după mazilire, aci la Țarigrad, lângă mahalaoa din Galata, și bucuria coprinde inima-mi să fi auzit mai ieri că biserica închinată Sfântului Neculai, ce am poruncit a fi pururea rugătoare întru a sa pomenire, este la turle!

DOSITEI: Cuminţenia și ascultarea făcut-au lucrarea să se apropie de gătare! (făcând cruce) Slavă lui Dumnezeu pentru tot și toate!

(deodată zarvă mare... în târg apare un vânzător de sclavi ce cu strigăt mare își prezintă „marfa")

HAKAN: Köleleeer!!!... Köleleeer!!!... Satilik Köleleeer!!!

MARICA: Dar ce este zarva aiasta? Ce are de strigă aiest negustoriu?

DOSITEI: E miercuri, începe satișul, ...negoțul de sclavi în aiest târg! Mereu trec miercurea și cată să vânză ce răpesc prin jafuri și asupriri în întreg Orientul!

HAKAN: (apare în scenă) – Köleleeer!!!... Köleleeer!!!... Satilik Köleleeer!!!

MARICA: Dar ce strigă? Ce spune?

MACARIE: Că are sclavi, ...sclavi de vânzare! Îi strâng din jafurile și răpirile ce săvârșesc familiilor cu stare de prin vecinătăți și prin amenințări adună pungi, ...pungi de galbeni pentru ca mai apoi să le risipească la fel de păcătos precum le-au agonisit! Aici se vând sclavi de mai toate rădăcinile și limbile!

HAKAN: (ajungând în dreptul alaiului) – Köleleeer!!!... Köleleeer!!!... Satilik Köleleeer!!! (uitându-se la Marica) Lady köle satin aliyor?

MARICA: Spune-i preacuvioase că nu-l pricep ce îndrugă!

MACARIE: Turk bayan bilmiyor!

MARICA: Ce i-ai spus?

MACARIE: Că „Domnița nu cunoaște turcește!"

HAKAN: Putem vorbim pre limba ta! Hakan cunoaștem limbi multe! Allah cel Mare a făcut ca mărit Sultan să domnească peste multe limbi și credințe! Puteream Semiluna mare iaștem!

MARICA: Ce vrei? Spune limpede!

HAKAN: Putem dat sclavi pentru curtem la Domniță! En layik! Cei mai buni, din neam ales, harnici la curtem! (se întoarce către piață și strigă iar) Köleleeer!!!... Köleleeer!!!... Satilik Köleleeer!!!

MARICA: Preafericite Părinte, încă dintru începutul spovedaniei meale am înțeles că doar fapta bună poate îndura pre Dumnezeu a mă slobozi de al

meu cumplit vis ce nu îmi dă pace, şi la auzul duhovnicescului vostru sfat de „a slobozi pre cei legaţi în obezi" inima-mi s-a vârtoşat la preabuna lucrare de mântuire!

DOSITEI: Gând bun, domniţă! Gând mântuitor!

MARICA: Privesc la aieşti robi şi văz câtă apăsare, câtă tristeţe, câtă deznădejde au coprins al lor suflet!

MACARIE: Libertatea… libertatea este pecetea Domnului Dumnezeu!

MARICA: Avem de ştire că p-aici se străinează suflete de toate neamurile şi credinţele şi gândesc dacă nu ar fi bine să liberăm vreun creştin şi frate al nostru!

DOSITEI: Har şi milă afla-vei pentru gândul de slobozire a unui suflet ce este chinuit de streinare nedreaptă!

MARICA: Cum să ispitim? Cum să aflăm care este creştin, Despota?

MACARIE: Doamne miluieşte!

DOSITEI: Gândul îmi zboară la o cale! Striga-voi pre mai multe graiuri către Maica lui Dumnezeu şi Domnul semn va da! Domnul păzeşte pre cei legaţi în obezi şi va slobozi pre cel vrednic de mila Lui!

MARICA: Aşa afla-vom fără zarvă mare cel ce este bucuros de a Domnului milă!

MACARIE: Rugăm pre Domnul Dumnezeu să ne fie-ntrajutorare şi reazim tare!

MARICA: Amin!

DOSITEI (uitându-se către cer): Iperaghia Theotoke Soson imas!!!

MARICA (privind atentă gesturile lor): Iată, unul din robi face Sfântă Cruce!

DOSITEI: Theotokos Yardim – Beni!!! Al-umm ya rabb arham – lana !!!

MARICA: Preafericite, acelaş face Sfântă Cruce!

DOSITEI: Mai spun odată pre limba rumânească! Atâta conosc! Afla-vom negreşit!… Preasfântă Născătoare de Dumnezeu miluieaşte-ne pre noi!!!

MARICA (îndreptând privirea către acel rob): Acelaş… acelaş… Despota, acelaş făcut-a a treia oară semnul Sfântei Cruci! Slavă lui Dumnezeu! Acum avem semn deslușit!

HAKAN: Eheee! Văzut vrut la tine cumpărat Köleler-rob, aiest iaştem scump… scump… scump!!! Aiest rob plimbat mult… priceput!!! Chemat Andrei nume său! Păstrat pentru pungi multe! Nu avut pungi pentru el! Scuuump! Scump!

MARICA: Cât ceri negustoriule?

HAKAN: Dat la noi un sută pungi taleri, iaştem margaritari de mare preţ, sânge bun, neam bun, un sută pungi, chilipir, chilipir, cerut doi sute pungi, facut rabat, chilipir!

MARICA: O sută??? Am cerut doar unul, nu pre toţi!!!

HAKAN: Sânge ales domniţă! Sânge de preţ! Nu, nu mai facut rabat!

MARICA: Cum facem, Preafericite? Trebuie să împlinesc gândul cel de slobozire! Inima-mi făgăduit-a Domnului!

DOSITEI: Domniță, dat-ai pungile cu taleri pentru Monastirea Halki!
MARICA: Da! Pentru refacerea chiliilor monastirii tale, acela este rostul lor!
MACARIE: Pentru gândul cel de suflet ziditor le punem în slujba dorinței inimii tale!
MARICA: Gând bun! Însă tot mai trebuiește! Avem vreo zece cu noi iar Preafericirea Voastră dăruiți cincizeci! Total șasezeci pungi! Cum? Ce facem? Hapsânul de negustor nu să înturnă! Cum isprăvim?
MACARIE: Îndura-se-va negustoriul!
MARICA: Negustoriule, propun șasezeci pungi! Este tot ce avem!
HAKAN: Nu dam! Rob estem priceput, lucrat lemn, sculptor, pictor, priceput, avut la palat al meu bătrân, caligraf, rob priceput, dacă nu dat o sută rob estem păstrat pentru noi! Hai! Mergem!
MARICA: Șasezeci pungi și a mea salbă cu mărgăritare! E neprețuită!
(alaiul dezaprobă gândul prin grimase și încruntări)
O DOMNIȚĂ: Nu! Nu poate fi cu putință! Este de la boier Brâncoveanu dar de nuntire! Nu!!!
MARICA: Mă despătimesc cu drag! Omul trebuiește abitir să agonisească comoară în ceriuri iar aci pre pământ comoară să ne fie doar fapta cea bună!
DOSITEI: Gând curat domniță! Domnul să binecuvânteze fapta cea bună și cu bucurie să o sporească! Adevărată comoară la ceriu afla-veți!
MARICA: Ofer șase zeci pungi și salba mea!
HAKAN (dezlegând pe Andrei și aducându-l la Marica): Aferim Domniță!... Aferim! Primim salbă și pungi șase zeci!
MARICA: Slavă întru cei de Sus lui Dumnezeu!
HAKAN (se retrage din scenă îndepărtându-se bucuros în strigare): Hakan plecat la vândut restul! Köleleeer!!! Köleleeer!!! Satilik Köleleeer!!!
MARICA: Bucuria coprinde inima-mi Despota, răzbit-am în gândul nostru, liberat-am cu orice preț suflet creștinesc și-mpovărat!
DOSITEI: Bucurie mare se face în ceriuri cu fiecare faptă bună a omului! Visul ce chinuiaște al vostru suflet da-v-ar slobozire prin liberarea ce împlinit-ați!
MARICA: Pentru agiutoriul ce repede ai gândit cătră liniștirea sufletului mieu și pentru bucuria-mi din suflet Vi-l încredințez a-l avea ucenic, a-l școli și desăvârși!
DOSITEI: Mare bucurie avem! Obștea noastră s-a îmbogățit cu un astfel de suflet! O monastire vrednică nu este monastirea cu ziduri noi și mari ci monastirea cu obște desăvârșită și rugăciune nestinsă!
MARICA: Mare bucurie, să știu că un suflet chinuit de robie la stăpâni fără de Hristos venit-a într-a Hristosului Casă! Ce rânduială binecuvântat-a Domnul!?!
DOSITEI: Adevărat este cuvântul tău domniță, și ne hotărâm a-l lua și prețui pre acest rob ce cu mare preț fost-a dezrobit, golindu-să întru totu avuția

ce-am avut! Pungile cu talerii pentru drumeție, pungile dăruite Monastirei și desăvârșirea, salba de nuntire! Acum pricep deslușit că visul fost-a chin dar preschimbatu-s-a în binecuvântare!

MARICA (privind către Andrei): Spune tinere, ce împrejurare adusu-te-a prin aiest iarmaroc de sclavi? De unde ești? Ce neam ești?

ANDREI: Numele-mi este Andrei!

MARICA: Mare uimire! Vorbește românește!

ANDREI: Da! Văzut-am a soarelui lumină în Ivir din părinți Ioan și Maria, păstori de oi, și buni creștini! În satul meu natal, la Ude copilărit-am cu ai mei frați și râvnit-am rânduiala Casei Domnului iubind graiul ceasloavelor! Iubit am fost de-ai mei părinți ce-au pierit în jaful blestematelor de bande păgâne care au risipit avuția lor de-o viață! Au tăiat și din neamuri și întreg satul de păstori s-a risipit cu oi cu tot doar eu scăpând cu viață!

MARICA: Și pe unde te-ai preumblat?

ANDREI: Adăpostitu-m-au frații mei mai mari, ciobani și ei prin întinsul Samtskhe însă nu multă vreme a durat și bandele au revenit năvălind și în acel sătuc. Însă pentru a le lăsa oile și viețile pre mine m-au vândut sclav cu multe lăudări pre seama mea cum că le pot aduce mai mare rod decât turmele ce-ar lua de la ei!

MACARIE: Un alt Iosif din Eghipet! Domnul îi va rândui binecuvântare după atâta suferință și trădare!

ANDREI: Așa am sculptat fierul, lemnul și osul slefuind săbii și presele prețioase bandelor de păgâni! Am fost supus a picta, a grava firmanele lor păgâne și a caligrafia limba lor sucită! Și tot așa timp de șapte ani de sculptură, pictură și broderie! Însă după moartea stăpânului casei, Hakan, nepotul său, înegrind de invidie și disperare m-au alungat, spre a mea bucurie, din păgânescul Palat și am fost vândut prin grija Maicii Domnului milei voastre!

MARICA: Ești de-un neam cu noi? Preabine grăiești a noastră limbă!

ANDREI: Această preafrumoasă limbă am învățat de la părinții mei în satul Ude! Nu știu de unde au venit și unde s-au preumblat cu turmele că eu doar Udele cunosc iar pentru păstorii de oi patria le este acolo unde turmele iubesc dulceața ierbii! Fost-au înstreinați o viață și gândesc că singurul pământean fără hotar și liber precum în Rai este păstoriul de oi! Păstorii de oi sunt singurii pribegi care se pot bucura desăvârșit (arătând împrejurimile...) de acest așternut al picioarelor Domnului Dumnezeu!

MARICA: Grăiești preafrumos! Ai limba precum credința... armă tare și binecuvântată!

ANDREI: La Ude învățat-am mai multe graiuri însă o singură limbă au reușit a-mi răpi inima prin dulcea ei rostire! Este limba domniei tale, ...ce o simt precum ar fi a mea dintru începuturi!

MARICA: Preafrumos grăiești! Acum pricep și prețul pentru a ta răscumpărare!
ANDREI: Mulțămesc, domniță! Mulțămesc, Preasfințite! Mulțămesc că ați dat mie slobozire și V-ați golit de parale și în chip mai presus de pricepere (privind către doamna Marica) domniță ți-ai oferit salba de nuntire pentru a mea grabnică liberare! Ce poruncești să fac de acum stăpână?
MARICA: Stăpână? Stăpână nu! Nu stăpână! Domnul fie lăudat pentru eliberarea ta! De acum ești în grija Preafericirii Sale, Dositei, Patriarhul Ierusalimului, ce cu mila lui Dumnezeu fi-va și părintele tău duhovnicesc! Lui să dai ascultare și pentru mânturea tuturor să ne rugăm deopotrivă!
ANDREI: Să ne rugăm! Însă ce nume să pomenesc la Sfânta Liturghie pentru darul de mare preț?
MARICA: Sunt Marica Brâncoveanu, soția boierului Constandin din Țara Românească! Pomenește numele cu al nostru neam de vii și adormiți înscris la Sfânta Monastire ce fi-va casa ta de-acum!
ANDREI: Amin, zic ție domniță, și las legământ fierbinte ca îndată ce vei avea trebuință de lucrarea mea să vin degrabă și să-ți fiu preaplecat slugitoriu!
DOSITEI: Domnul să pecetluiască cu pecetea dreptății și adevărului aiest legământ și să bucure sufletele noastre spre săvârșirea faptelor bune aducătoare de mântuire! Amin!
MARICA: Amin! Despota, Dumnezeu lucrat-a la plinirea gândului nostru! De-acum sunt împăcată că obștea Preafericirii Voastre câștigat-a un vrednic om ce prin mila lui Dumnezeu Vă va fi ucenic și fiu duhovnicesc! Lucrarea mea găsit-a limanul! Rămâneți în pace!
DOSITEI: Dumnezeu să vă însoțească pre drumul de întors către țară! Întru plecăciuni de mulțămire marelui boier Constandin pentru grija ce rânduiaște pentru noi vă îmbrățișăm sufletele cu rugăciuni către Domnul!

ACTUL AL III-LEA
Țara Românească

Cadru: septembrie 1716 la Mânăstirea Tuturor Sfinților din București Mitropolitul Antim al Țării Românești se sfătuiește cu ucenicii săi pentru cărțile ce trebuiesc tipărite (decor: casă țărănească sec. XVIII, tiparniță, teascuri, litere pe masă sfeșnice, lumânări și manuscrise; proiecție generală, lumini de ziuă)

MIHAIL: Preasfințite, gândesc că aiest prisos de silabă trebuiaște scos din teasc făcând oareșcare atingere de literele de dinainte! Și maipresus de toate îngreuiază coprinderea desăvârșită a cuvântului! În manuscrisul de

acum șapte ani ce ați gătat la Târgoviște nu prea ați socotit pre aiesta!

ANTIM: Să văz! Aiastă carte ce tocmim trebuiește a fi fără cusur! Gândesc mai înainte de toate că titlul trebuiaște aninat de marginea filei adecă astfel! (îndoaie fila...)

UN UCENIC: Să înțeleg că doriți a pune capul textului imediat lângă frumoasele medalioane cu chipurile sfinților mântuite în peniță de Preasfinția Voastră!

ANTIM: Cred că este mai bine! Și așa se poate ceti mai slobod: Chipurile Vechiului și Noului Testament, adecă obrazele oamenilor celor vestiți ce să află în Sfânta Scriptură de Antim Mitropolit Țării Românești! Bine așa!

MIHAIL: Preabine Preasfințite! Cu aiastă cărțulie agiungem la număr șasezeci și patru de titluri pre carele ați dat Bisericei lui Hristos!

ANTIM: Cum să nu fie trebuință Mihaile? Este mare trebuință! Făgăduitam Maicii lui Dumnezeu că voi pune întreg darul Domnului pre carele l-am sporit în viața-mi pentru luminarea și mântuirea tuturor celor ce să roagă Dumnezeului Celui Adevărat!

MIHAIL: A Domnului fie slava, Celui ce a îngăduit a vă fi aproape, eu, nevrednicul ucenic!

ANTIM: În dar luat-am, în dar dau tot ce am! Așa aflat-am sfat preabun de la al meu părinte duhovnicesc Dositeiu! Săvârșit-am ani buni de ucenicie la Preafericirea Sa și fostu-mi-a bun protector și părinte după darul liberării ce am primit din mila lui Dumnezeu!

UN UCENIC: Domnul a rânduit bunul drum pentru al vostru suflet încercat încă de copil Preasfințite!

ANTIM: Părintele mieu duhovnicesc fostu-mi-a și gir al primirii îngerescului chip al călugăriei și chezășia preabună a lui Andrei ce din mila Domnului primit-am a deveni ce și astăzi sunt: Antim, Antim cel din Iviria, Antim Ivireanul!

MIHAIL: Biserica câștigat-a tămâie cu bun miros prin darul Preasfinției Voastre!

ANTIM: Din mila Domnului, duhovnicescul meu părinte Dositeiu m-a școlit și a vegheat la a mea desăvârșire purtându-mă cu Sfinția Sa prin multe locuri sfinte, Sfânta Cetate a Ierusalimului, Țarigrad, Țările Române, carele după multe zile de îndeaproape slujire încredințatu-m-a Cuviosului Mitrofan tipograful ce a agiunsu din mila Domnului Vădică la Hușiu!

UN UCENIC: Desăvârșit-a darul ce aveți precum Preasfinția Voastră faceți cu noi, ucenicii Preasfinției Voastre!

ANTIM: Așa Vlădica Mitrofan de Hușiu descoperitu-mi-a tainele tiparului ce astăzi încredințez voauă!

UN UCENIC: Și așa agiuns-ați în pământul făcătorilor de bine domnitori Brâncoveni, Constandin și Marica!

ANTIM: Fost-a rânduiala Domnului, ce cu bucurie am urmat dimpreună cu felurite porunci la Palatul Brâncovenesc! Mai întei ascultarea de dascăl la copii voievodului iar mai apoiu de meșter al tipografiei domnești de la București și igumăn la Monastirea Snagov unde am mutat și prima tiparniță!

MIHAIL: Mare binecuvântare am avut la Snagov Preasfințite, cunoscându-vă râvna încă de atunci din primele zile ale uceniciei ce cunosc la smerenia voastră!

ANTIM: Mila de la Domnul, ipodiacone!... Din cele cincisprezece cărți tipărite la Snagov avut-am bucuria a trimite la ai noștri frați întâiași carte de Liturghie cu caractere greco-arabe, un drum deschis creștinătății arabe chiar de către inima bătândă a Ortodoxiei, Țara Românească! Pentru tipografia cu caractere arabe de la Alep, patriarhul Athanasie Dabas să bucură și ne pomenește la rugăciuni!

MIHAIL: Bine venite și cărțile rumânești de slujbă trimise în întreaga Transilvanie la vreme de ispită!

ANTIM: Și ce ispită, Mihaile! Cum poate duhul catolic să se îngreuieze cu astfel de înșelări și păcate grele? Spus-au mincinos că au făcut Sinoade la vrerea protopopilor ortodocși din Transilvania și mai întei 38 iar mai apoi 54 de protopopi chipurile semnat-au unirea cu Roma! Care unire Mihaile? Vlădica Atanasie nu cunoaște să fi semnat așa ceva!

MIHAIL: Înșelare iezuită, Preasfințite Antime!

ANTIM: Protopopii nu au avut simțământul preoților ce păstoreau! Nu cred că s-au adunat vreodată, iar dacă se vor fi adunat au mărturisit pentru sine apostazia, nu și pentru preoții ce păstoreau! Abitir am zărit documentul întocmit și are semnături adăugate mincinos de la alte hotărâri!

MIHAIL: Presimțit-am!

ANTIM: Domnul va descoperi aiastă mincinoasă unire și cu foc pârjoli-va sufletele ce junghiat-au inima Ortodoxiei! Rog pre Domnul să vădească pre toți cei ce intrigăresc!

MIHAIL: Slavă Domnului că nici intriga stârnită de frați la Snagov nu a oprit izvorul tipăriturilor!

ANTIM: Adevărat!... Pe lumea asta am venit cu nimic... și cu nimic plecăm! Nu am vrut igumenie la Snagov... s-a rânduit din voia Domnului! Am lăsat igumenia ca să arăt că nu sunt legat de nimic! Sunt bucuros că m-ai urmat!

MIHAIL: Domnul a binecuvântat ca în vremea pribegiei noastre, timp de patru ani și au mai văzut tiparul încai cincisprezece cărți, apoi chemat ați fost către virtutea și lucrarea arhieriei la Râmnic!

ANTIM: Toată rânduiala de la Dumnezeu este! Râmnicul fost-a bocoria inimii mele! Doar porunca preaînțeleptului mieu părinte duhovnicesc Teodosie Mitropolitul putut-a despătimi dragostea ce i-am purtat timp de aproape trei ani !

MIHAIL: Și cărțile din tiparnița Govorei, nouă la număr, fost-au mângăierea slujbelor românești și grecești! Adevărată înflorire a culturii românești și îndemn peste veacuri de păstrare a valorilor ortodoxe!

ANTIM: Vrut-am ca viitorimea să nu osândească îndrăzneala ce a avut un strein în țara lor! Iubit-am bunăcuviința Casei Domnului și cu lucrare deloc ușoară izbutit-am a mântui slova liturghisitoare pre limba patriei așa cum cugetul spusu-mi-a dintotdeauna, simțindu-mă parcă a fi un vlah pribeag prin Ivir și reântors în patria-mi dragă!

MIHAIL: Sudoarea ce ați cercat pentru a patriei limbă, precum o piatră de mare preț, adusu-v-a în cununa de nestemate a mitropoliților Ungrovlahiei! Și precum oarecând din purtarea grijii dumnezeiești prea frumosul Iosif deși vândut de frați agiuns-a cununa Eghipetului, așa și Preasfinția Voastră prin vinderea fraților din Samtskhe, ismailitenilor, înstreinat ați fost de părinți și de țara dar agiuns-ați cununa Bisericei Rumânesci!

ANTIM: Doar de la Bunul Dumnezeu fost-a mila și dragostea!

UN UCENIC: Ooo! Minune și dumnezeiască purtare de grijă și descoperire! Cum de multe ori cu cei robiți și legați s-au arătat slobozirea și descoperirea mântuirii a mulți!

ANTIM: Bucuria mă coprinde pentru că acum șase ani ai putut agiunge cu tiparnița lucrată în literă ivireană cu multă sudoare la Tiflis! Vachtang al șaselea voievod trimis-a jalbă de mulțămire și face rugăciune pentru mântuire!

MIHAIL: Nu se putea altfel! Preasfinția Voastră câștiga-va multă dragoste și plată la Domnul pentru luminarea slujbelor fraților iviri!

ANTIM: Dat-ați veste lui Gheorghe și cuviosului Dionisie a veni și a ajuta la aiastă noauă carte a noastră?

MIHAIL: Ucenicul Gheorghe l-ați mânat de ieri a purta de grijă tiparniței monastirești de la Govora iar Eromonahul Dionisie este cu cele două sute trupuri de liturghiere prin Șcheaii Brașovului și nu a gătat ascultarea ce ați dat.

ANTIM: Trebuiește să gătăm cartea până la Sfântul Neculai! Simt că dacă mai întârziem și nu mântuim aiastă carte va rămânea fără apolis! Să nu contenim a ruga pre Domnul pentru luminarea Sfintei și Dumnezeiești Besearici!

MIHAIL: Dar vă sunt preaplecat ucenic! Cu timp și fără timp închina-voi a mea vreme întru mântuirea lucrului ce-am început!

ANTIM: Mihaile, preaiubite ucenic, de la chemarea mea la Bucureșci liniștita adăstare într-a Hristosului pace cunoscut-a multă turburare și obidă!

MIHAIL: Domnul va aduce pace și bucurie pentru cel ce a adus dulceață slujbelor românești!

ANTIM: Venit-am în aiastă ascultare cu vrerea buzelor murinde ale blândului Mitropolit Teodosie, al mieu binefăcătoriu şi dohovnic! Decând dohovnicul tinereţilor meale, Macarie, trecut-a la Domnul în Halki, Teodosie Mitropolitul luatu-m-a sub a sa duhovnicească protecţie şi aşa văzutu-m-a crescând şi lucrând! Tot el m-a arătat Voevodului pentru recunoaşterea alegerii mele la Râmnic! Iar acum ai mei fraţi întru Domnul cârtesc aşăzarea unui ivirean pre scaunul mitropoliei!

UN UCENIC: Pomul plin cu roade să cercetează cu joardia Preasfinţite!

ANTIM: Cercetatu-m-au mai acum trei ani chiar Vlădica Mitrofan, Mitropolitul de Nyssa şi îndemnatu-m-au să mă retrag şoptindu-mi veninoase ziceri la urechea-mi!

MIHAIL: Au doară la el se ispovedea Vodă Constandin!

ANTIM: Scârbit de toate retrasu-m-am în Monastirea Aninoasa la Argeşiu şi după o lună de privegheri unde am mai şi sculptat neţcaiva uşi şi sfeşnice pentru besearica din Jupâneşti, trimis-am lui Vodă scrisoare şi aflat-a de tot năduful mieu! S-a încredinţat că nu mă fac vinovat de nicio pâră de aievea!

MIHAIL: Bucurie au coprins sufletu-mi să auz că Brâncoveanul făcut-a dreptate Preasfinţiei Voastre!

ANTIM: Da! Jălania Marichii! Marica, Marica a făcut mijlocire! Inima-mi a priceput şi coprins cum că Vodă dorea să aşeze mitropolit pre al său duhovnic şi sfătuitor de taină!

MIHAIL: Doamna Marica, înţeleaptă şi dreaptă!

ANTIM: Aş fi plecat demult, însă juruinţa ce am făcut la timpul dezrobirii mele nu pot trăda! Eu nu am venit cu vreo nevoie pre aiest pământ românesc! Nu-mi trebuieşte nemica, nu am nevoie de niciun scaun de nicio vlădicie, dorescu a mântui tiparniţa ce-am făgăduit Mitropolitului Teodosie şi Brâncoveanului!

UN UCENIC: Marica Doamna, sărmana! Mare durere este pierderea ce-a suferit!

ANTIM: Rugatu-m-am ca Domnul să o slobozească de visul chinuitor ce a cercat-o din tinereţile sale! Iată că visul cunoscut-a rânduiala lui Dumnezeu şi astăzi fii săi alături de marele voievod Constandin dimpreună cu al său sfetnic Enache primit-au dumnezeiască cunună muceniceasă din mâna lui Hristos!

MIHAIL: Vrednici mucenici ce au întărit credinţa, nădejdea şi dragostea noastră a tuturor celor ce ne închinăm Preasfintei Treimi, Maicii lui Dumnezeu şi Sfinţilor Lui!

UN UCENIC: Şi rânduiala Bunului Dumnezeu făcut-a să veniţi la a sa slujire în Ţara Românească!

ANTIM: Da! Viaţa mi-a căpătat un alt drum de atunci şi de la sculptatul de presele şi săbii pentru păgâni rânduitu-mi-a Domnul a şlefui pentru

creștinii de pretutindeni altă sabie ce nu face curgere de sânge, ce nu aduce suferință ci binecuvântare, sabia Duhului, Cuvântul cel de Mântuire al lui Hristos Dumnezeu, Cuvânt ce prosternatu-l-a Domnul în tipar pentru luminarea tuturor creștinilor pre limba patriei lor!

MIHAIL: Pre lângă ceale optusprezece cărți tipărite acia la Bucureşci să adaogă și aiasta cu chipurile și lucrarea personagiilor din Sfânta Scriptură! Aveți însumat șasezeci și patru! Și dacă mai socotim la fiecare carte sutele de trupuri dintr-acele ce sunt pre la besearici gândesc că Domnul Savaot găsit-a liră strașnic răsunătoare întru Preasfinția Voastră!

ANTIM: Fost-au ani buni de lucrare tipografică și cei trei sub oblăduirea lui Ștefan Vodă Cantacuzino! Săvârșit-am lucrare cu pace!

(se aud clopotele bătând...)

MIHAIL: Zburat-a vremea așa de repede către vecernie sau este un alt prilegiu de bat clopotele?

ANTIM: Este amiază abia! Vedeți ce se întâmplă! Ce semn o mai fi și aiasta?

UN UCENIC (intră grăbit): Preasfințite Părinte Mitropolit, arhimandritul Sofronie în grabă mare vestit-a venirea la monastirea noastră a unei diligențe conduse de Mitropolitul de Nyssa, Mitrofan! Pare-se că are grabă și dorește a vă vedea negreșit! Până rânduiți un răspuns, părintele Sofronie l-a condus la besearică pentru oficiosul tipic de primire cu evanghelia și cădelnițti de tămâie cu bun miros!

ANTIM: Hm! Mitrofan zici!? Ultima vedere fost-a a-mi aduce vrerea lui Vodă Brâncoveanu spre a mă retrage din scaunul mitropolitan! Ce intrigă o mai fi purtând cu el și de data aiasta?

MIHAIL: Acum este duhovnicul și sfăduitorul noului domn, Nicolae Mavrocordat!

ANTIM: Schimbarea Domnilor, bucuria nebunilor!

UN UCENIC: Cum binecuvântați să purcedem?

ANTIM: Puneți-i mantia și așăzați-l în strana arhierească să asiste la priveghere! Luați și omofor și epitrahil și cinstiți-l precum vlădica locului! Doar așa îi mai facem puțină voie a-și mai tămădui setea de aiaste locuri și demnități!

MIHAIL: Preasfințite, să gătăm ce am zorit întreaga-i zi!

ANTIM: Trimite ceata la ale lor! Este și maine o zi de la Domnul! Tare mă frământă gândul că Vlădica Mitrofan nu a venit cu pace!

MIHAIL: Îndată și!

(Mihail îndeamnă pe toți ucenicii să părăsească încăperea și să se îndrepte la casele lor)

ANTIM: În opt ani de păstorire prin aieste locuri sufletu-mi nu a avut pacea dorită și întru multe tristeți adăstat-a! Dorit-am a face multe pentru aiest neam, sortit a-și mazili domnitorii și căpeteniile doar de dragul trădării!

MIHAIL: Preasfinția Voastră, prisosul de trupuri de anul trecut ale Litur-

ghierului și Bucoavnele ce-or mai fi rămas nerăspândite pre la bisearici porunciți a le trimite la Șcheii Brașovului și la Alba!

ANTIM: Da, este bine a pune untdelemn și mir pe rana fraților de preste Carpați! Lasă dară nițcaiva taleri și la Poiana iar la Alba rămâi până afli veste nouă de la mine!

MIHAIL: Așa voi face, Stăpâne!

ANTIM: Du vestea că avem în rugăciune pre toți cei ce suferă asuprire nedreaptă pentru Hristos și Evanghelia Sa!

MIHAIL: Amin!

ANTIM: Iară lui Gheorghe trimite la Govora aiastă cârje vlădicească lucrată de mine pentru mângăierea sufletelor celor pre care i-am păstorit cu dragoste părintească! Dară trebuiește iute a face aiasta! Deaceea ia cu tine pre părintele Dimitrie, cel hirotonit de Adormire și dând de știre protopopului așezați-l în Șchei!

MIHAIL: Domnul să vă aibă în paza cea sfântă, iară Maica Sa să vă îmbrățișeze lucrarea și râvna ce arătați poporului rumân!

ANTIM: Vrednice ucenic și al meu preaiubit ipodiacon, lupta cea dreaptă luptat-am, credința păzit-am și călătoria săvârșit-am!

MIHAIL: Voi fi cu băgare de samă iară de chemarea fi-va curândă îndatășși și revenirea mea gata a da ultima suflare pentru Preasfinția Voastră!

ANTIM: Să nu lunecăm cu firea spre lucrurile cele deșarte ale lumii, pentru că sunt toate trecătoare și mincinoase!

MIHAIL: Amin!

ANTIM: La plecare dă de veste arhimandritului Sofronie ca să cheame pre Vlădica Mitrofan la a noastră chilie! Vedea-vom ce are de spus! Acum te du! Fă întocmai!

MIHAIL: Binecuvântați și iertați pre mine preaplecatu slujitoriu!

ANTIM: (binecuvântându-l pe cap...) Domnul să ne ierte, să ne miluiască cu pace și întru sănătate să ne rânduiască!

MIHAIL: Amin!

(Mihail se retrage și Antim aprinzând o lumânare nouă în sfeșnic se pune în genunchi la icoana Maicii Domnului)

ANTIM: Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, în vremea năcazurilor meale nu mă lăsa pre mine nevrednicul! Altă scăpare afară de tine nu știu, Maica lui Dumnezeu! Păzește-mă sub Sfânt Acoperământul tău! (se întoarce către icoana Mântuitorului) Nădejdea mea este Tatăl, Scăparea mea este Fiul, Acoperământul meu este Duhul Sfânt, Treime Sfântă Slavă Ție! (îngenunchiază... scurtă pauză.). Doamne, Miluitoriul și Mântuitoriul meu, sufletu-mi este năcăjit de ispite iară trupul nu mă slobozăște, ...boala m-a aflat de la năcazurile sufletului meu! Nu poci alina podagra ce supără trupu-mi! Durerile nu găsăsc liman! ...Sufăr Doamne! ...Sufăr primeajdie și chin!... Agiunsu-m-

au spaimele morții! Trădarea fraților conosc din pruncia-mi! Simțesc sfârșitul mieu Doamne! Ai grijă de mine! Însă nu voia mea, a păcătosului, ci a Ta, Doamne! A Ta, Doamne! A Ta! Vrut-am a păciui Domnia cu Besearica! (împreunează palmele) Doar cele două pălmi împreunate, Besearica și Domnia, fac rugăciunea desăvârșită a unui popor! Din pruncia-mi căutat-am pacea care este mai bună decât însăși dreptatea Doamne! Dă-mi tărie, Doamne, a trece valul năcazurilor mele! Constandin Voievodul, pre carele astăzi îl ai în cununa mucenicească Doamne, am lămurit. Și frate al meu s-a numit, pentru carele din jălania Marichii am înălțat aiastă monastire, loc de hodină veașnică a mucenicescului său trup dimpreună cu întreaga ceată! Iară acum, Nicolae Mavrocordatul doresc a-l ști cu multă milă și pace pentru Besearică și doresc a-l sfătui curat pre a agiunge iubit și dorit de popor! (aude zgomot de vorbe și pași în anticameră... zice rar și apăsat...) Doamne, Dumnezeu mântuirii meale, facă-se voia Ta!

(apare Mitrofan cu sfială)

MITROFAN: Doamne, miluiește-ne pre noi! Binecuvântați, Preasfințite Părinte Antime!

ANTIM: Bucurie îți doresc, Vlădica! Dar ce prilegiu te-ar aduce printr-al nostru așăzământ?

MITROFAN: Pacea lui Hristos să ne fie pururea reazim Vlădica și Hristos fiva în mijlocul nostru! Vin ca de fiecare dată cu gânduri bune!

ANTIM: Precum trecut-aș dată?

MITROFAN: Trecut-aș?

ANTIM: Trecut-aș dată vrut-ai ce eu nu am putut plini! Și Vodă Constandin văzut-a la vremea rânduită de Domnul curățenia prieteniei meale ce-am purtat!

MITROFAN: Nădăjduiesc ca mila Domnului să ne mijlocească nițicăș vorbă și sfat dohovnicesc!

ANTIM: Ascult!

MITROFAN: Să nu lunecăm cu firea, Vlădica, în numele lui Hristos vreu ca după giunghierea ce-a cunoscut sufletu-mi, prin durerea pierderii unui chip precum fost-a Constandin Voevod Brâncoveanu, al meu fiu dohovnicesc și prieten sufletesc, să fim apropiați sufletește măcar că prietenia ce-am purtat dimpreună acestui chip mucenicesc ne poate fi unire și liman!

ANTIM: Necredința, Vlădica, spun ca la ispovadă, necredința în vorbele oamenilor ispitește al meu suflet după atâtea năcazuri și primejdii ce-au cercat inima-mi vreme de opt ani de când plinesc aiastă ascultare poruncită de buzele murinde ale dohovnicescului meu părinte și mitropolit Teodosie!

MITROFAN: Vlădica, munca neștirbită și jertfelnicia ce-ai lucrat pentru Hristos te-au arătat vrednic de laudă istoriei și cinstire Bisericii!

ANTIM: Făcut-am ce Domnul a îngăduit! Reazim fost-a Constandin Brâncoveanu şi înţelegătoriu Ştefan Cantacuzinul, din a căror voie şi agiutoriu mântuit-am aieşti opt ani încăi optsprezece cărţi în a noastră tiparniţă şi înălţat-am întru a Domnului slavă şi sfinte lăcaşuri pentru evlavia dreptmăritorilor creştini din întreaga suflare românească!

MITROFAN: Bunul Dumnezeu răsplăti-va cu mântuire, Vlădica!

ANTIM: N-am lipsit până acum, după putinţa-mi, a învăţa turma cea cuvântătoare cele de folos şi mântuitoare! Aşijderea spre rădicarea, adaosul şi podoaba sfintelor lăcaşuri, multă pohtă şi râvnă dumnezeiască am avut ca dintr-ale meale multe osteneli, din tipăritul cărţilor şi din milosteniile îndurătorilor creştini, m-am învrednicit de am înălţat din temelie şi aiastă bisearică frumoasă acia în Monastirea Tuturor Sfinţilor cu nădejdea că trupurile Mucenicilor Sfinţi Brâncoveni veni-vor şi să vor hodini la semnul trâmbiţei Domnului!

MITROFAN: Văzut-am! Zidit-ai şi chilii destule pentru hodina acelora ce vor să aleagă viaţă sihăstrească în aiest sfânt locaş!

ANTIM: Din mila Domnului!

MITROFAN: Toţi cunoaştem râvna ce arăţi Bisericei lui Hristos şi aiest motiv fost-a şi al meu căpătâi într-a veni la Preasfinţia Ta cu sfat şi bună vrere!

ANTIM: Mai nainte Vlădica trebuiaşte socot a scoate din inimi ura şi pizma şi a ne spune adevărul unul cătră altul!

MITROFAN: Să nu ţinem pizmă unul altuia!

ANTIM: Nici să ne vindem cu pâră unul pre altul, cu cruzime de inimă şi nemilostivnicie şi să nu ne păgubim şi sărăcim sufletul unul altuia!

MITROFAN: Nu socot măcar a gândi aiasta!

ANTIM: Să lăsăm răutatea, râvnirea la ce-i al aproapelui, strâmbăţile, urâciunea, vrajba, zavistia, şi atuncea să ne rugăm!

MITROFAN: Mult amar culege sufletu-mi cu suferinţa ce te munceşte!

ANTIM: Zis-a Domnul a nu deznădăjdui niciodată de Darul Său iară pacea şi iertarea, dar de mare preţ să numesc!

MITROFAN: Blagosloveşte şi iartă Preasfinţite!

ANTIM: Domnul să ne ierte şi întru pacea şi binecuvântarea Sa să ne mântuiască!

MITROFAN: Amin!

ANTIM: Asadar, cu ce pociu a te ajuta Vlădica?

MITROFAN: De când Vodă Mavrocordat fost-a înştiinţat de Preasfinţia Ta că vin oştile austriece preste noi în Ţara Românească cu gând de pustiire şi vărsare de sânge pornitu-s-a mare ispită la Palat!

ANTIM: Aşa-i! Am spus drept lui Vodă! Ucenicii trimis-au ştire de preste munţi!

MITROFAN: După cumplita veste, cum ai spus, îngrijorat Vodă pornit-a cu familia spre Giurgiu!

ANTIM: Cunosc preabine! Doară l-am urmat cu credinţă! Aflat-am însă de pe drum că oştile nu au venit şi ne-am întors din cale! La venire am rămas vreo trei zile încurcat la Giurgiu cu ispovedanii şi hirotonii prin eparchie!

MITROFAN: Întrebat dăunăzi fiorentinul Antonio Del Chiaro, spus-a lui Vodă despre fierberea ce Papa Climent arată din pricina agiutoriului ce daţi creştinilor ortodocşi de peste munţi! Dară despre un atac austriac nu a pomenit nimic, necunoscând aiest fapt! Pentru aiasta Vodă a turbat de înşelarea ce a avut şi te-a acuzat de trădare şi interes politicesc!

ANTIM: Trădare!?! Despre ce trădare spui? A cui trădare? A celui ce s-a înşelat odată cu măria sa? A credinciosului mitropolit care pornit-a drum de ducere şi de întoarcere odată cu măria sa? Nu pricep!

MITROFAN: Acuzatu-te-a de trădare şi trimisu-m-a a te înştiinţa că degrabă te vrea la Palat pentru a da seamă! Pârile papei nu-l privesc, doar înşelarea ce-a avut cu plecarea fără noimă!

ANTIM: Papa să bage bine de samă că aieştia de peste munţi ai noştrii fraţi în Hristos sunt! Mincinoasele sinoade de unire cu Roma nu privesc norodul pravoslavnic ce încă din sânul maicei lui rosteşte crezământul fără adaosul de aievea zis filiocve!

MITROFAN: Atenţia trebuiaşte sporită, Preasfinţite! Oştirile austriace nu au pornit spre Ţara Românească şi Vodă priceput-a cum că vreai să îl alungi cu intrigi din ţară iar mai pre urmă să cheami agiutoare pentru a înscăuna un domnitor pământean!

ANTIM: Despre atacul austriac nu este doar zicere! Semne sunt destule! Veni-vor într-o bună zi! Vodă nu s-a întrebat, au doară nu vor fi aflat că fuge preste Dunăre?

MITROFAN: Conoaşceţi chipul ce este secretariul Antonio del Chiaro !?!

ANTIM: Chip serios! Nu ar vesti ziceri aievea! Şi conoaşce bine unghearele habsburgice şi ale Vaticanului iară pre papă l-a mai vizitat la ceasuri de tainică chindie!

MITROFAN: Diplomat desăvârşit!

ANTIM: Mai acum vreme spus-a că Papa gândeşte a uni toate armatele creştine şi vrea să năvălească asupra Porţii! (făcând cruce) Dă, Doamne! Agiuns-a la os asuprirea păgânească!

MITROFAN: Vai, Preasfinţite, prin aieste locaşuri adevărurile se spun tainic!

ANTIM: Hristos este Adevărul!... Halal ţară creştină care îşi plăteşte libertatea cea îngrădită de păgânătate! Iară amestecul Domniei creştine girată de păgânime apasă pe Bisearică precum o altă coroană de spini pre creştetul lui Hristos!

MITROFAN: Vlădica! Aiaste vorbe sunt cu sminteală! Bisearica trebuiaşte a sta la rugăciune când politichia se cârmeşte cu strein firman!

ANTIM: Aiest petic de pământ nu va avea preţuita liniştire până nu să va

dezrobi de jugul strein ce apasă greu pre umerii noşti şi pre sufletele noastre pline de suferinţă!

MITROFAN: Ah,... ustură la aozire iar mai ales la zicere!

ANTIM: Ducem luptă grea şi nevăzută Vlădica! Veni-va cea din urmă vreme când, ferească Dumnezeu!, Poarta Otomană numi-va şi Vlădici la cârma Bisericii nu numai Domnitori streini pentru meleagurile vorbitoare de limbă rumânească! Atunci fi-va plângerea şi scrâşnirea măsealelor!

MITROFAN: Slavă Domnului! Al nostru fiu duhovnicesc şi prieten sufletesc, Nicolae Vodă Mavrocordat este un bun Domnitor şi iubitoriu de Hristos!

ANTIM: Ne rugăm Domnului pentru aiasta! Mă rog să fie sincer şi râvnitor al adevărului, doar atunci vedea-va curăţia cu care îl cinstesc fără picătură de ascunziş!

MITROFAN: Pentru aiest lucru venit-am, a înştiinţa pe Preasfinţia Ta de chemarea lui Vodă pentru a da socoteală la Palat!

ANTIM: Mergi şi anunţă că voi agiunge la Palat îndatăşi ce termin canonul!

MITROFAN: (îmbrăţişând pe Antim...) Cu iertare să îmi fie turburarea rugăciunei tale, Preasfinţite!

ANTIM: Mila şi darul lui Hristos să fie cu noi cu toţi!

MITROFAN (se retrage...): Amin!

ANTIM: (revine la rugăciune în genunchi...) Doamne, Dumnezeul mântuirii meale, zioa strigat-am şi noaptea înaintea Ta, să agiungă înaintea Ta rugăciunea mea, pleacă urechea Ta către ruga mea Doamne, că ai miei s-au rădicat împotriva mea şi cei tari căuta sufletul mieu, sufletul mieu Doamne năcăjit de tristeţe şi trupu-mi istovit de boală, vrut-am Doamne a aduce pace în popor şi numai Tu şti jălania mea Doamne, truda mea, nesomnul mieu, şi năcazul mieu! Din pruncie cunoscut-am laţul robiei şi cu durere mărturisesc că şi astăzi simţ cum acelaş laţ roade sufletu-mi şi trupu-mi încercat cu multe năpaste şi primejdii! (apăsat, ...cu multă durere) Doamne, înscrie la Ceriuri truda mea şi a mea jertfă pentru aiest popor binecuvântat!

(luminile se sting pe personaj şi întreg cadrul)

ACTUL AL IV-LEA
La Vodă
Tabloul I

Cadru: septembrie 1716, Palatul lui Nicolae Vodă Mavrocordat, boierii se pregătesc alături de Vodă să primească pe Mitropolitul Antim Ivireanu în divan pentru judecată (decor – foială, mulțime de boieri așezați în jilțuri și tron împărătesc pe centru)

BOIER 1 (intrând se adresează altor boieri...): Sosit-a Mitropolitul? Vodă este pară și foc și zis-a să fie grabnic înștiințat la venirea-i pentru a da samă de spaima ce gustat-a cu ai săi copii pricină capcana întinsă acestuia cu fuga de aste zile! Sfada de la Călugăreni fost-a minciună și Vodă este turbat!
BOIER 2: Da! Nici pomeneală de vuietul austriac și a sale oștiri! Sigur, mitropolitul știe multe din aiastă falsă problemă ce trebuiaște socotită și bine cântărită!
BOIER 3: Zice-se că papa este furios pre amestecul ce are Mitropolitul Antim preste Carpați și pune habsburgul să cearte aiastă implicațiune folosind motive doar s-ar îndepărta aiest mitropolit care-i încurcă politicile papale!
BOIER 1: Și la Stambul e fierbere mare, Sultanul e pară și foc și va trimite să scurteze de cap pre cel ce stă potrivnic politicei sale! Ori pă domn, ori pă popă!
UN ALT BOIER: Terminați cu iscoada, boieri dumneavoastră! Vlădica Antim este omul lui Dumnezeu și nu ar face una ca aiasta! A știut a face bună casă și cu Vodă Brâncoveanu dar și cu usurpatoriul lui, Ștefan Cantacusinul! Credeți că un chip precum este Preasfinția Sa, un strein care a dat Besearicii Rumânești slova, graiul de slujbă pre limba patriei, și ține cu strășnicie canoanele ar face una ca aiasta? Io nu poci a crede! Nu aveți teamă de pedeapsa lui Dumnezeu?
(Domnitorul intră alături de Mitropolitul Mitrofan de Nyssa în mod gălăgios și furibund în sala divanului... asistența încremenită...)
MAVROCORDAT: I-ai spus Preasfințite să vină? Unde este? Cândva era primul venit în sala divanului pre a spune causa Bisearicii! Unde este acum?
MITROFAN: Vine negreșit! Avea de gătat canonul și nu-l putui opri de la rânduiala Bisearicii Domnului! Adus-am la cunoștința-i întocmai supărarea Măriei Tale!
BOIER 1: Bag samă că nu conoaște înălțimea unui Domn și mai cu samă un chip precum este Nicolae Vodă Mavrocordat!
MITROFAN: Va veni!
MAVROCORDAT: Să vină și să dea samă! Cum îndrăsnește!?! Nu are teamă că va fi osândit pentru urzelile sale? Auzi ce spune! Vin austriecii! Vise

popești! Nu voi ierta aiastfel de urzeli și viclenii! Furie gusta-va! Până atunci, boieri dumneavoastră, să dați domniei sama de birul ruptei ce ați cules de prin prostime!

BOIER 2: Măria Ta, al tău nou bir, rupta, nu este strâns și țăranii răscula-tu-s-au și fug în munți ori cu preț de sânge țin împotriviri la strângerea dărilor puse de Măria Ta!

MAVROCORDAT: Să plătească cu boul sau cu calul ori cu ce cornute are în ogradă! Ori să deie mai mult vin ori grâu pre sama ruptei! Împliniți întocmai!

BOIER 3: Măria Ta, plata vădrăritului este cam mare pentru cei ce agonisesc cu greu viile și abitir fac vinul cu lăcrămi și multă sodoare! Nu mai vorbim de pogonărit! Iară goștina noastră pe turmele de oi este obiditoare și mult greoaie! Trebuiaște scurtate măcar la jumate!

MAVROCORDAT (cu furie): Să băgați de samă! Aici nu este iarmaroc pre a tocmi cu domnitorul!

BOIER 3 (făcând plecăciuni...): Iertare, Măria Ta!

MAVROCORDAT: Ce vrei să spui boierule?... Nu ai cu ce plăti goștina? Tu? Tu, nu ai cu ce plăti?

BOIER 3 (făcând plecăciuni...): Iertare, Măria Ta!

MAVROCORDAT: V-ați îngrășat pielea pre sama prostimii iară acum dați de ceasul sărăciei?... Ce neobrăzare mai este și aiasta? Gusta-veți din furia noastră atât cât cearеți! Auzi neobrăzare! Supărarea-mi este pală de foc pentru cei ce scornesc minciuni și-mpotriviri!

(Mitropolitul Antim intră în sala divanului discret dar sobru în privirile tuturor)

ANTIM (plecând ușor capul, vorbește domol...): Bunul Dumnezeu să vă țină cu sănătate și viața să vă binecuvânteze!... Vlădica Mitrofan adus-a știință că vrei să mă vezi!... Venit-am!... Iată-mă!

MAVROCORDAT: Mă așteptam să vii mai repede, Preasfințite, însă tare greu mai moșmondrești la canonul ăla! Sau și dumneata, ca pre Bosfor, pornești tereremul când trebuiaște a nu fi tulburat de alte chemări!?

ANTIM: Rânduiala este rânduială, Măria Ta, și nu putem a o întoarce... căci cu grele blesteme este așăzată de Sfinții Părinți ai lui Dumnezeu! Iară nu crez că Măria Ta ai putea lua asupră-ți acestea încercând a ciunti câtuș de puțin dintr-ale Bisericii lui Hristos!

BOIER 1 (mai în șoaptă): Auzi! Blesteamă!

UN ALT BOIER (discret...): Nu boierule! Spune despre rânduială! Este bine ce spune!

MAVROCORDAT: Nu te-am chemat nici măcar pentru vreun sfat!

ANTIM: Bisearica este mama aiestui pământ binecuvântat Măria Ta, și ori pe cine rânduiaște Domnul să îl stăpânească nu poate aduce vreo durere mamei sale, Bisearica!

BOIER I (în șoaptă...): Câtă neobrăzare!
MAVROCORDAT: Prea multă îndrăzneală, Preasfințite! Chema-tu-te-am pentru a da sama de urzelile ce cauți a face prin aiaste locuri! Neadevăratele ziceri ce aduci la Palat par mai degrabă făcături politicești! (boierii aprobă linguşitor)
ANTIM: O ştiinţare nu este urzeală, Măria Ta! Iară dacă am dorit a te feri de pericole, (apăsat) ce sigur cândva întâmpla-se-vor, am făcut pentru prețuirea ce cu simțământ îți port!
MAVROCORDAT: Povești, Preasfințite! Povești! Povești!
ANTIM: O urzeală se ține cu viclene vorbe Măria Ta! Dară eu vorbesc cu multă dragoste și dorință de pace în inimile noastre, și martor nevăzut stă însuși Hristos Dumnezeu! (boierii cârtesc)
MAVROCORDAT: Da! Am văzut ce sinceritate și pace îmi aduci! La Călugăreni dăunăzi spus-ai că habsburgul caută să piardă cu foc totul, până la Dunăre! Și în loc să fie într-adevăr cum ai spus cules-am fără voia-mi spaimă de moarte eu și ai mei!
ANTIM: Aşijderea și sufletul meu, Măria Ta! Aşijderea și eu carele am pornit alături de Măria Ta precum un sfetnic credincios și sufletesc prieten!
BOIER I: Vrut-ai să îndepărtezi pre Vodă cu viclenie și să lucrezi venirea pre tron a vreunuia din sfatul tău politicesc! Înalta Poartă este trează de ureachi! Te va pedepsi aspru! Te cere la Stambul la giudecată!
MAVROCORDAT (ridicând degetul la boier să tacă...): Ajunge! Nu-ți este îngăduit! (revine către Mitropolitul Antim) Ce ai de zis despre vicleniile și împotrivirile ce urzești?
ANTIM: Aiest lăcaș nu are sfat și scop mai mult decât pacea lui Dumnezeu și buna rânduială la a cărei chemare este direct cu răspundere Măria Ta! ...Și ce aș putea avea împotriva Măriei Tale, devreme ce cu bucurie prin porunca lui Dumnezeu te pomenesc în ecteniile slujbelor pentru sănătate și bună lucrare? Iară de alte acuze aduse de Măria Ta, sufletu-mi este liniștit și în pace!
MAVROCORDAT: Al tău poate! Al mieu este junghiat Preasfințite de durerea trădării! Sultanul este pară și foc! Vei fi trimis a da socoteală acolo!
ANTIM: Să cuvine mai întâi să lăsăm răutatea și vrajba și atunci să vorbim, pentru că atunci pacea lui Hristos ne va afla inimile!
MAVROCORDAT: Cine te crezi să îmi vorbești mie aiastfel? Destul cu vicleniile! Au doară nu pricepi puterea-mi?
ANTIM: Cată mai degrabă inima-mi, Măria Ta! Mintea trebuiaște a avea ascuțișul ei! Dară inima-mi este fără răutate și frică la auzul vorbelor Măriei Tale! Să nu ne trufim întru inimile noastre! De la Hristos suntem egali și frați prin darul credinței ce ne încălzește inima!
MAVROCORDAT: Măsură, Preasfințite! ...Dară cu pungile Brâncoveanului ce-ai făcut după cum se aude? După a noastră știință Marica Doamna data pungi multe a clădii gropnița pentru ai săi răposați!

ANTIM: Întocmai cum ai spus! Noi am pus încă pe atât cât am primit și gândit-am să gătez frumoasa monastire, hramul Atotsfinților pre carele am împodobit cu frumoase podoabe în nădejdea aducerii martirilor ce primit-au botezul sângelui cu păgânească mână preste Bosfor!

MAVROCORDAT: Altă scorneală! Pe mine nu mă duci cu vorba! Vei da samă la Țarigrad! Patriarhul este cu știință despre aiastea și te așteaptă la giudecată! Nu văz cu ochi buni a ta viclenie! Acum încep a te cuprinde și conoaște!

ANTIM: Ba dimpotrivă, Măria Ta, s-ar părea că nu, nu mă cunoști!

MAVROCORDAT: Secretarul fiorentin Antonio Del Chiaro spune că papa este furios pre amestecul ce ai preste Carpați!

ANTIM: Trebuiaște, Măria Ta! Sunt ai noștrii frați! Mă minunez cum un dreptmăritoriu domn ar putea gândi altfel! Domnul trebuiaște a fi chezășia unui popor și reazimul credinței sale! Ai noștri frați suferă preste Carpați și sufletele le sunt nemângâiate! De nu vei fi păstrător de limbă și de credință bleastemul te va agiunge… bleastemul sângelui vărsat… bleastemul de a nu mai fi p-aiest pământ!

MAVROCORDAT: Măsură, popo! Nu mă interesează! Dai samă singur de aiasta! Implicațiunile tale sunt dovezi clare ale trădărilor ce-mi porți!

ANTIM: Cel ce este nepăsătoriu pentru credința poporului ce stăpânește, acela neplăcut lui Dumnezeu se numește și trădătoriu de neam și țară este!

MAVROCORDAT (furios… se ridică din scaun): Cum adică, sunt nepăsător de poporiul meu?

ANTIM: Să iei sama, Măria Ta, că un stăpân trebuiaște a fi sufletul poporiului ce stăpânește! Iară de cineva cerca-va lovirea credinței ortodoxe acela aprig și iute sprijinitoriu trebuiaște a fi pentru apărarea credinței poporului său!

MAVROCORDAT: Te voi trimite la greu surghiun de mai trăncănești!

ANTIM: Ce părinte nu prețuiaște mai bine viața pruncilor decât a sa? Un Domn trebuiaște a fi mai degrab un părinte și învățătoriu al poporului!

MAVROCORDAT: Am coprins destulă carte pe lângă Înalta Poartă! Pot școli cu multe!

ANTIM: Și ce să învețe poporul? De la Înalta Poartă care batjocorește credința ortodoxă și înjură de cruce, de lege, de cuminecătură, de morți, de lumânare, de suflet, de mormânt, de colivă, de prescuri, de ispovedanie, de botez, de cununie și de toate Tainele Sfintei lui Dumnezeu Bisearici? Asta să învețe poporiul?

MAVROCORDAT: Cu trăncănelile tale îmi pierd răbdarea!

ANTIM: Vei da samă, Măria Ta, de toate aiastea că ne ocărâm și ne batjocorim noi înșine legea! Care din păgâni face aiasta? Sau ce popor își măscărește legea precum vedem noi și suntem luați în râs de turci?

MAVROCORDAT: Adică ce dorești a spune?

ANTIM: Oare învățând aiastea nu ocărâm pre Dumnezeu și poruncile Lui?

Turcul ne-a făcut a nu mai respecta nimic din legea noastră! Cu asupririle sale batjocorâtoare ținem bisericile ca pre niște grajduri și când mergem la dânsele în loc de a asculta slujbele și a ne ruga lui Dumnezeu să ne iarte păcatele, noi purtăm inele și cercele și râdem făcându-ne din ochi mai rău ca la cârciume! Asta vrea turcul pre a ne batrjocorâ și a râde de noi!

MAVROCORDAT: Io sunt un bun creștin și dohovnicul poate-mi fi martor de grija ce port sufletului mergând la biserică!

ANTIM: La biserică! Acolo în pripă ne ispoveduim și ne cuminecăm și tot acolo în pripă iarăși ne apucăm de păcatele cele obicinuite și atâta ne bucurăm de ele și ne pare bine căci le facem ca și când mare avere am câștiga!

MAVROCORDAT: Surghiunul te va paște, popo!

ANTIM: Unii se ispovedesc de frica vreunei întâmplări iară alții de rușinea omenească însă la doi dohovnici (rumoare, ...divanul se miră la cine se referă ...Mitrofan iese nervos din scenă) unul la țară și altul la oraș, ...la cel de la țară spune pre ceale mari că prostu iartă cu neștiință, iară la cel de la oraș spune pre ceale mici care să îi ducă vestea de sfânt și neprihănit! Așa meșteșugim taina ispovedaniei!

MAVROCORDAT: Te voi trimite acolo unde vei înfrunta doar pietrile și țărâna, în Pustiul Sinaiului! La surghiun! Să vină gărzile! Luați-l!

(În acest timp Mitropolitul Antim este dezbrăcat de rasă și potcap și legat de gărzi și rostește un ultim cuvânt...)

ANTIM: Iubește pământul ce stăpânești Măria Ta și nu mușca din carnea și munca fratelui tău, și nu-i bea sângele și sudoarea feței lui cu lăcomie și cu nesaț! Eu, Antim Ivireanul, Mitropolitul Țării Românești las cu ultim grai a să conoașce că iubit-am bunacuviința Casei Domnului și cu lucrare deloc ușoară izbutit-am a mântui slova liturghisitoare pre limba patriei așa cum cugetul spusu-mi-a dintotdeauna simțindu-mă parcă un vlah pribeag prin Ivir și reîntors în patria-mi dragă! Cuvântul cel de mântuire al lui Hristos Dumnezeu prosternatu-l-am în tipar pentru luminarea tuturor dreptmăritorilor creștini, pre limba patriei lor! Lupta cea dreaptă luptat-am, credința păzit-am și călătoria săvârșit-am! Facă-se voia Domnului!

(Gărzile iau pe Mitropolitul Antim și îl scot din cadru; luminile se sting și se aprind lateral pe primul cadru al piesei unde Mitropolitul Mitrofan al Țării Românești notează la sfârșitul anului 1716 pe firmanul găsit neîncheiat, viața adevărată a Mitropolitului Antim Ivireanul dictată de ipodiaconul Mihail Ștefan; decor: masă sfeșnice, documente, proiecție pe cele două personaje...)

MITROFAN (scrie și pronunță ce scrie aproape silabic, ca pentru dictare...): Fost-a mai apoi luat de ismailteni și dus la Țarigrad la patriarh pentru a fi giudecat de Preaînalta Consistorie!

MIHAIL: Nu avem vro dovadă că ar fi agiuns! La noi știm cum este vorba țăranului: „Ce este în mână nu este minciună" așa că spunem cum fost-

a de-aci știut! (silabisit ca pentru dictare) Fost-au luat, (spus apăsat) de ai săi, și dat prin trădare ismailtenilor cari după ce l-au desbrăcat de rasă și potcap l-au legat ca pre rob și l-au dus afară din patrie spre Stambul ca mai apoi să fie dus la Muntele Sinai pre a petrece surghiun tot restul vieții la Monastirea Sfintei Ecaterina! (vorbit normal) Așa este mult mai într-adevăr și mai bine, Preasfințite!

MITROFAN: Așa-i!... Unile guri spun că mielul fost-a giunghiat și aruncat acolea în lacul Snagovului! Am trimes în taină iscoade și nu au aflat nicio dovadă! Starețul cu obștea de la monastirea vecinată nu au aflat nicio pricire!

MIHAIL (face cruce): Dar-ar Domnul Dumnezeu să să arate noauă curând cu arătare sfântă pre a-i găsi mucenicescul trup și a-l cinsti cum să cuvine!

(Vuiet și zgomot afară în curte, zarvă mare, țipete și urlete.)

MITROFAN: Ce-o fi tulburând lucrarea noastră? Ce să întâmplă în curte?

(Un călugăr alergând intră în odaie și înspăimântat strigă)

UN CĂLUGĂR (cu spaimă mare...): Baaai! Baaai! Baai! Bai mare, Preasfințite! Repede, repede fugi și anunță la Vodă! Bai mare! Doamne, apără-ne și ne miluiaște!

MITROFAN: Dar ce urlii ca un fără de minte, părinte? Dorești a-ți primi canon pentru nebuneala ce prinseși?

UN CĂLUGĂR: Vine habsburgul! Vine habsburgul! Un părinte călare venita din Țara Loviștei și văzut-a cum habsburgul vine cu oaste mare cătră Dunăre! Vin mii și mii cătră Dunăre!

MITROFAN (agitat): Alelei! Spus-a cândva cu dreptate Vlădica Antim că vor veni! Mihaile frate, merg să dau de veste lui Vodă Mavrocordat! Agiuns-a plinirea vremii precum întocmai cuvântul de odinioară al Mitropolitului Antim! Rămâi cu pază bună în aiest locaș al Vlădicii Antim! Merg să anunț pre Vodă cu a sa familie! Părinte, să mergem la Vodă!

(Mitrofan părăsește agitat odaia și iese din scenă Mihail rămâne singur)

MIHAIL (rămas singur, monolog): Mergi, Preasfințite! Mergi! Eheeei! Adevărat spune Dumnezeiescul Ioan la Scriptură că „păstorul tocmit cu arginți nu-l doare sufletul de oi căci este plătit și când vine lupul fuge și lasă oile de izbeliște!" Măcar s-au încredințat de adevărul zis de Vlădica Antim Ivireanul al nostru Sfânt și Mucenicesc Părinte! (se așează în locul lui Mitrofan la masa de scris și înmoind pana în cerneală scrie și citește cu voce tare) „Rob a fost de june și tot rob a fost să treacă la Domnul! Semnat, Mihail Ștefan, ucenicul tipograf al Mitropolitului Antim și al său ipodiacon!!! (ridică privirea din document și gândește cu voce tare) Ce viață! Câtă mâhnire va fi avut acest suflet știind că norodul căruia a primenit carte și pentru care a dezlegat limba ceasloavelor l-a osândit la pieire! Ce jale va fi fost pe inima-i să știe că tocmai ai săi frați îl vând și atunci, când va fi fost june având doar 16 ani dar și acum, când agiuns-a lumina slo-

velor liturghisitoare! (se ridică de pe scaun) Să mai văz odată firmanul!... (Mihail rostește declamat) Vistieria de daruri, ca un pom răsădit lângă izvoarele apelor și trimis al lui Dumnezeu din îndepărtata Ivirie în pământul românesc, Antim Ivireanul s-a dăruit cu toată ființa slujirii Bisericii și neamului românesc. Înmulțind talantul dăruit de Dumnezeu și arătându-se ca un neînfricat apărător al dreptei credințe Antim Ivireanul a stat mărturie tare și pavăză statornică împotriva necredincioșilor. Rugător către Dumnezeu pentru mântuirea păstoriților săi, luminatul și neobositul ierarh Antim a slujit Biserica noastră ca monah, egumen, episcop, și mitropolit, întru toate făcându-se tuturor pildă. Învățător al dreptei cinstiri de Dumnezeu, laudă a arhiereilor Țării Românești, podoabă a cărturarilor și dulce grăitor al înțelepciunii dumnezeiești în frumosul grai românesc s-a arătat părintele nostru mitropolit Antim în bogata și rodnica sa activitate de tipograf, scriitor, creator de artă, predicator, slujitor și mare păstor de suflete. În toiul acestor înălțătoare lucrări, în urma unor uneltiri pizmuitoare, Mitropolitul Antim Ivireanul a fost scos din scaunul vlădicesc, silit să ia calea martiriului. Pentru statornicia lui în dreapta credință, a îndurat mari necazuri și chinuri și chiar moarte mucenicească pentru Hristos. Trupul său ciopârțit de necredincioșii păzitori turci a fost aruncat în apele Tungiei, un afluent al Mariței, care i-au purtat lacrimile și sângele mucenicesc spre țărmurile împărăției nemuritoare și veșnice a lui Dumnezeu! (face cruce) Sfinte Ierarhe și Mucenice Antim, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi!

Taboul al II-lea

(Un sobor de preoți apare printre personaje și unul dintre aceștia citește solemn tomosul de canonizare)

UN PREOT: Preaiubitului cler și dreptcredincioșilor creștini din cuprinsul Patriarhiei Române, har, milă și pace de la Dumnezeu, Părintele Luminilor, iar de la noi, patriarhicești binecuvântări! Sfânta Biserică dintru început i-a avut întru aleasă cinstire pe Sfinții Apostoli și pe Mucenici. După cuviință i-a așezat în ceata sfinților și pe ierarhii care au strălucit prin viețuirea lor cea după Dumnezeu.

Din rândul acestora, Sfântul Sinod al Bisericii noastre dreptmăritoare a găsit cu cale să ridice la cinstea cuvenită și să rânduiască în ceata Sfinților și pe Părintele nostru Ierarh și martir Antim Ivireanul. Părintele nostru Ierarh Antim Ivireanul, socotit fiind în ceata sfinților ca mărturisitor și martir pentru dreapta credință în evlavia credincioșilor, încă din clipa săvârșirii sale martirice și următori fiind noi obiceiului sinodal, prin chemarea în ajutorul nostru a Puterii Celui Prea Înalt în Treime închinat,

Hotărâm:
Ca începând cu acest curgător an al mântuirii 1992, Părintele nostru ierarh Antim, mitropolit al Țării Românești, să se numere în ceata sfinților și să se cinstească după toată rânduiala bisericească, fiind înscris în Calendarul bisericii noastre în sinaxar și minee ca „Sfântul Ierarh Martir Antim Ivireanul" în ziua de 27 septembrie.
De asemenea, mai rânduim ca viața, slujba și icoana Sfântului să se tipărească și să fie primite cu evlavie de către dreptmăritorii creștini. Icoana purtând chipul Sfântului Ierarh Martir Antim Ivireanul să fie așezată în biserici la loc potrivit cetei sale, iar de se vor zidi biserici noi, acestea să-și poată lua hramul acestui Sfânt. Și pentru ca să sporească evlavia credincioșilor cetății să adauge și hramul Sfântului Ierarh Martir Antim Ivireanul. Întru deplina statornicie a celor pe care le-am rânduit întru această zi în chip sinodal și canonic, am întocmit și întărim cu semnăturile noastre acest Tomos de canonizare a Sfântului Ierarh Martir Antim Ivireanul pe care îl aducem la cunoștința credincioșilor și a păstorilor Bisericii Ortodoxe Române (face cruce) Sfinte Ierarhe și Mucenice Antim Ivireanul, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi!

TOATE PERSONAJELE PIESEI: Sfinte Ierarhe și Mucenice Antim Ivireanul, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi!
Muzica: Troparul Sfântului Ierarh Martir Antim Ivireanul.